

ס ד ט י הל מס. 10 / 2
מפעלות ועדה הכלכלה
סיום נ' כ"ט סיון תשי"א - 3.7.51
בשעה 11.00

חברי הוועדה המייעצת:

- הי"ר כ. כ. כדר
- ה. גורן
- ה. לנדאו
- ה. כזר
- ה. טורדר
- י. ססיר
- ט. לביא
- צ. יהודה
- ט. אונא
- ט. וילנר
- ט. גרס
- ה. ריקנטי

הי"ר ט. בורג:

פנתח את הישיבה.
(הועה סגולת).

אני רוצה להודות לעצמי עם סיום עבודתה של ועדה זו, לציין לפני את הי"ר שלנו ואח אופן ניהול כל העבודה של ועדה זו, לא סגר היא שהועדה מורכבת מנציגי מטלות טובות, נטילת גם דעות טובות וגם הי"ר לראות הטלגרות של הכנסת אבל הערכתי מאד, ואני מעריך מאד, ואני נוטל לעצמי ראות לציין כאן, בישיבה זו, (אם מוצא בים כולנו) אני מאמר לעצמי, יכולת יסכימו לדעת, לציין במיוחד את הצורה הנאה, המובנת והאויבטיבית ביותר שבה כיוון נכיהל את דרכי עבודתה של הועדה, גם בסדר גם כחן הענינים וגם ביחסים הידידותיים האישיים והחבריים עם כל חברי הועדה במסך כל הזמן ללי היה העבוד להיות חבר הועדה ולעבוד במחויבותה. אני מודר וטודה בטחי ובמם כולנו לי"ר על עבודה הרבה התקיע בנייהול הישיבות ואני מקווה וגם בעתיד יתבקש להמשיך בעבודה זו.

הי"ר ט. בורג:

אני מודה.

צ. יהודה:

נוסף לדברי חבר הכנסת ססיר, ראובני חושב שהיתה בהם הערכה נכונה, וכל חברי הועדה המייעצת ללא כל ספק ופקבלים ברצון דברית אלה, אני רוצה להודיע כל עלה בידי י"ר הועדה לנהל את הענינים באופן פרודוקטיבי מאד, ואני חושב שהודות למאמצים שלנו, כא"ר יעריכו את עבודת הכנסת יקבעו הועדה זן היתה פרודוקטיבית. בדרך כלל שדר בועדה רצון טוב וכולנו היינו מחוברים במאמץ ושותף לעבודתנו תהיה מועילה. אין כל ספק, לי"ר היה החלק העיקרי בכך, אני מחל לו בעבודתו הצבורית יהנה ממנו ונרצון טוב שיהנה ממנו.

כהונתו כיו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת הראשונה.

א. מזכיר:

בקריאת הביניים שלי לדברי חבר הכנסת
ספיר אמרתי כבר, כי מה שהוא אמר אפשר

לומר בשם כל חברי הועדה.

לדעתי, ישנם שני דברים שיו"ר ועדה צריך
להצטיין בהם: דבר ראשון, היו"ר מוכרח להבין את החוקים והעניינים המוגמרים
לכנסת. לא כל אחד מבין זאת; דבר שני, היו"ר מוכרח לדעת, כי למרות שהוא
סייך - וכל אחד מאתנו שייך - לאיזו מפלגה, שבתור יו"ר הוא צריך להיות
אובייקטיבי. היו"ר שלנו מצטיין בשני הדברים האלה. ועל כן אני ארצה
להביע לו את מזהמי. אני חושב, כי זוהי בכל זאת איזו "נדונה" לאלה
שיבואו לכנסת השנייה, שיוכלו לבחור בו מחדש כיו"ר.

ב. גורן:

חברים, הפעם אני רוצה להגיד כמה משפטים
כחבר שלא יהיה בכנסת השנייה. מכל העבודה
בכנסת תחרט בזכרוני ובהרגשתי עבודת ועדת הכלכלה שבה הנני חבר מהיום
הראשון לעבודתה. לא קלה הייתה דרכנו בעצם, נסיון רב בעבודה פרלמנטרית
ובעבודת חקיקה לא היה לאף אחד מאתנו. אולם, בכל זאת, נדמה כי בועדה
היו שני דברים: הייתה הקטנה לדברי הזולת והיה נסיון מצד כל החברים למצות
כל אפשרות בכדי להביע להבנה הדדית בשאלות שעמדו על סדר היום.

אנו נציגי מפלגות שונות ויש לנו דעות
שונות, וכל אחד, כמדובן, נלחם על דעתו, וטבעי הדבר. אולם, בעבודה המעשית
של הועדה, נדמה לי, כי היה נסיון מצד כל החברים למצוא שפה משותפת
בשאלות שעמדו על סדר היום. דבר זה אינו כל כך רגיל בחיינו הצבוריים,
אך בועדה זו הוא היה, וזה היה הדבר המסומן שבעבודת הועדה והיה רצון
לבוא ולהסתתף בישיבות. אינני רוצה להוסיף, זה טובן סאליו, כי יש
לזקוף זאת במדה רבה לזכותו של היו"ר, כי אינני רוצה לחזור על דברים
שנאמרו, שגם הוא מצדו היה מוכן לחזור על ענין אחד ספור פעמים ועטה
סאסצים גדולים בכדי למצוא את הנקודה המשתפת, כולנו חפסנו תמיד את
המסתף ולא את המפריד בועדה זו. הוא עטה זאת, לדעתי, בכשרון רב וביכולת
רבה.

אולם, אינני רוצה לקפא את יו"ר הביניים
שהיה לנו באטר מר בדר היה בחו"ל, נמוכן זה כמעט שלא היה תבדל בין
חבר הכנסת אדם לבין חבר הכנסת בדר. אינני רוצה לזקוף את הכל לזכותם
של יושבי הראש. כנראה, שהאטמוספירה של הועדה כולה עברה אליהם וחזרה
אל הועדה.

אין לנו נסיון רב מועדות אחרות בפרלמנטים
אחרים, ולכן קשה לספוט אם עבודתנו הייתה פוריה, אבל אני חושב שגילינו
מעט מאד אינציאטיבה עצמית, אם נעטה סיכום של עבודתנו - ואני טציע
ליו"ר לעשות זאת - הרי לדעתי, יתיה זה סיכום חיובי. ובהרגשה זו אני
נפרד מכם, נפרד & מאלה שגם הם נפרדים מהכנסת, ונפרד מאלה שיטארו וימשיכו
את עבודתם בכנסת השנייה. אני מאחל להם שאותה אטמוספירה שהיתה בועדתנו
תהיה בעבודתם בכנסת השנייה.

ג. הרפז:

אני החבר האחרון שבכנסתי לפעדה זו.
אינני רוצה לדבר על היו"ר, כי אני סכיר
אותו לא מועדה זו, אלא מעבודתו הצבורית ואני יודע את אופן התנהגותו,
אופיו וכו'. כך הוא היה בועדה בחקופה שאני הייתי חבר בה, ואני מצטרף
לדברי הערכה שנאמרו על ידי חברים אחרים.

עכסו, לעצם העניינים. ישנם הרבה עניינים
שלא נמרו, אמנם אין זה באטמתנו, אך ישנן מסקנות שלא באו אפילו לפרטים.
הן נטארו בתיקים, ואינני יודע אם אפילו יודפסו בדברי הכנסת. אני חושב
צריך למצוא דרך לתיקון הדבר.

ג. טרם:

כל החכמים חולקו כמון ליו"ר מינם יכולים לספק את הבה הגדול ביותר שהוא חבר פ"ס. (3. יהודה: סכיוון היה פעם ב"הפועל הצעיר"). ועם זאת אני אומר שכל החכמים נאמרו כמון פעלת הגדולה ביותר היא, שאני וכנע שאף אחד לא דבר מה האל החוץ, אלא זו היתה מסת. ועדת הכלכלה זוהי ועדה מצריכה היתה לסקר את הדברים העקריים שישנם בכדינה ולגלות בענין זה גם טקט, גם תכונה, גם ידיעה וגם הגינות.

חבר הכנסת גורן אמר היתה הקיבה יל כולם לדברי היו"ר ול היו"ר לדברי כולם. אני כרגע נוכח להגיד לבחתי על הועדה היתה הקיבה לדברי היו"ר, דבר שהוא בדרך כלל מינבו נדיר כל כך. פירוש הדבר כולם ראו ביו"ר הועדה אדם יכול לנהל ולכוון את החלך הישיבות כך תהיה וכסיסוס תועלת לגופו של ענין. י לי רק הענה אחת ליו"ר. אני חושב, שהוא לא כל התחייבותיו בסדר פרט לדבר אחד - הוא התחייב להביא אותנו לאילת ולב עשה זאת. אני מציע לו, טעד הבחירות יסיים את החיבון שתנו כדי שלא ישאר אף דבב.

אני רוצה לקוות ולהאמין בוועדת הכלכלה בכנסת הניה לא במסך לבחור ביו"ר חדש.

ה. לנדמן:

הפעם מינבי מסתיב. זהו דבר נדיר מאוד. אני מקבל את דברי כל החברים שקדמו לי. אני סבור שהם הביעו ונתנו תמונה ספיר היה בוועדה זו. על רקע היצרים המסוללהבים האלו, ברור שהאססוסיפורה היתה בוועדה היתה לבדכה. הועדה עבדה יפה וטוב. ועד כמה שאפשר להעריך את התפוקה שלה, הרי היא תרמה מסהו. אני רוצה להודות ליו"ר ולכל יתר חברי הועדה על המורה החברית שהרה בוועדה וכחל שהפורה בכנסת הבאה לא תהיה גרועה יותר מאור היתה בוועדה זו.

ו. פורדר:

אני מקופח בטקסת כי אני נושא ה-ביעי, ואם מינבי רוצה לחזור על דברי קודמי, הרי יקה עלי להוסיף, אבל אנסה בכל זאת לעשות זאת.

אני חושב, שיו"ר הועדה יכול לעשות תפדות ליו"ר היתה הסדר כי הוא היה אוביקטיבי, ואני מוכן להוסיף עוד דבר פה בעיני הוא חשוב מאוד-הוא בעל השכלה כלכלית ונסיון כלכלי במרץ ומני הדברים יחד חשובים כדי לסלל תפקיד ל-יו"ר ועדת הכלכלה. מולם, ישנו פתגם המוסר ירק על נתיים וחו להגיד שבחיים, ואנו עדיין לא מתנו.

אני חושב, שיו"ר הועדה יכול לעשות תרות הרוב לכנסת, לפסור דו"ח לכנסת הסניה על על עבודת ועדת הכלכלה בכנסת הרם ונה, ואני רוצה לנבוע בשתי שאלות, שרעתי, הן בוועדות.

לדעתי, לא האליחה הכנסת ללבוש הגדרה פתאיתה לספכוריו ועדת הכללה וועדת הכספים. היה מסקל יתר לוועדת הכספים והיתה הגבלה מסוימת בוועדת הכלכלה. אני מוען, שאין זה לשונת הכלכלה לראות את כל העניינים רק סנקודת פנט פיסקלית. לכן, נדמה לי, על יסוד הפסיון שכולנו רכזנו, חשוב כולל יהיה להשיג עצה לכנסת הסניה, ואני סבור שאפשר לעשות זאת בצורה של דו"ח. אנו נשאנו בקשר עם כמה מרדנים, חקלאות תחברה, מספר ותעשייה, אבל לפעמי הקטר לא היה הדוק כל כך, דם להדק את הקשרים עם מרדנים אלה כדי לקדם את עבודת הועדה. לוועדת הכספים היה קשר עם האוצר. יר האוצר ילב בקביעו בוועדה זו.

א. בהיר:

נדאנוני להעלות כמה חו בוח כהחוך לדבריו יל חבר הכנסת ורדר. יצא לי בתדעיים המהרונים לשבת יותר בוועדת הכספים ואמר בוועדת הכלכלה, אט כי אין כל ספק במויך אצתי ייבתי בוועדת הכלכלה למדתי להעריך אותם העניינים שספלונו בהם.

אין לי כל ספק, המבחינת ענייני הכלכלה, בדיקה לעכפיקה, קביעת קו התנהגות, קביעת פוליטיקה וכו', אנו לא מדבקנו את הדברים, אבל לעומת זאת היינו לעזר רב לממשלה, ואתן רק דוגמה אחת: הכירור שהיה לנו בקשר עם חלוקת חטרי בניין. המסקנות לנו שימשו בסיס להחלטות הממשלה בקשר עם שאלה זו. אני מניח, שבעתיד בשטח הכלכלה תצטרך לבוא דגנסרליזציה גם בממשלה וגם בכנסת בין ענייני האוצר וענייני הכלכלה.

פענין שלטות שכתן יוטבים נציגי מלגות
התנצחות ביניהן, הרי כאשר היינו מביעים לבירור ראינו, לא לויכוח אידיאולוגי, ראינו מאפשר להגיע להצעות מותפות, ואני זוכר שלעתים הגענו להצעה מותפת עם חבר הכנסת לנדאו אם כי בכנסת היתה בינינו תהום ביחס להצעות אידיאולוגיות, כי כאשר אהה עומד בפני דבר שאתה ארין לתת עליו תשובה לא פוליטית מלגות, אלא כלכלית, אתה מוכרח להתע לפעמים מהסברה פוליטית.

אני תומך בה עה של חבר הכנסת פורדר, היור יסכם את עבודת הועדה בחוברת מיוחדת ובה יציין את כל הדברים שבהם טפלנו בצורה מרוכזת.

אני מאסרף בכנות לדברי הערכה נאמרו ליו"ר ולממלא מקומו, כי באמת לא היה בנינו אף פעם לא רק ענין של חלוקי דעות, אלא לא היתה מדענות שלפעמים יכולה להיות. דרך אגב אני רוצה להגיד, שגם ועדת הכספים עבדה באופן מאד טוב, לנרות כל חלוקי הדעות.

ולנסוף אני רוצה למה, אני חושב, הובה בעיטה לעוד חברה אחת היוסבה אהנו פה, שיבה, אשר נכנסה בעומס הכבד מאד ואת כל הנאומים, לפעמים לענין ולפעמים לא, היתה נאלצת לרדום ולהכניס לפרטיכל. אני חושב שגם יכולים להגיד כי מלמה את תפקידה בעבודה המשותפת אהנו בממשלות, וזה ישאר לזכרון יפה ונעים בעבודתנו המשותפת.

א. דיסנאוי:
אני חושב, שאיננו יכולים להצביע על היסגים גדולים מאד. כל הזמן התרעתי בוועדה על ערבוב התחומים בין ועדת הכלכלה וועדת הכספים. אנו קבלנו מסקנות אשר יכולות לסמל חומר לדורות הבאים ולועדת הכלכלה הבאה, אבל הממשלה לא התחשבה בהן וזוהי תקלה לעבודת ועדת הכלכלה.

אני רוצה לסכם ולומר כי בשני הדברים זריכים לחול זנויים - א. במסכויות ועדת הכלכלה וועדת הכספים. אנו יודעים שלוועדת הכספים ישנן מסכויות נרחבות מדי. ב. הממשלה זריכה להתחשב בכל העבודה שהועדה מקיעה בכעיות חשובות.

לבסוף ברצוני להודות ליו"ר אשר ביחן בסגולות אשר אפשרו לו לנהל את העבודה באווירה טובה. שתי הסגולות המאיינות אותו הן שקט והבנה. דבר זה עזר לנו מאד בעבודתנו והסיר מכשולים רבים שעמדו בדרך עבודתנו.

ט. אונג:
אין הרבה מה להוסיף, אבל ברמה לי שהיה חשוב מאד ברגע זה אילו יכולנו להעביר באיזו צורה שהיא את הנסיון רכשנו לנו לוועדת הכלכלה הבאה, כי לי ברמה שלמדנו לא מעט בתקופה זו, אם אני סוקר לפני את הינתים, הרי שחלה התקרבות רבה גם בעמם העבודה וגם בגישתנו לעניינים. הסיכום ארין להיות מציאות דרך-להעביר את הנסיון הזה לוועדה הבאה.

אני מצוד בהצעתו של חבר הכנסת פורדר אשר הציע לסכם זאת בצורת דו"ח, כי בעצם כולנו הגענו לידי מסקנה שעיקר חשיבות עבודת הכנסת היא בעבודת הועדות, ואם הכנסת הענייה תקנה פענין

זה ככוון הרצון, הרי שהיא תפליח יותר מהכנסת הרגשונה, ואנו יכולים לעזור פזת הרבה סוד. אני הייתי מאחל לנו בזה נסיים את עבודתנו בוועדת הכלכלה להכנסת הרגשונה.

ש. לביא:

תסלחו לי אם מדבר קטון אחר קצת ברור, לא מדבר פה על היו"ר. אני מאסרף לכל מה שנאמר פה על היו"ר, אולם, אם אני טבע רצון בעבודת הועדה, לא אגיד זאת. אני חושב, שלוועדה לא היתה כל אינצ'יטיבה עצמית.

כולנו יודעים שצב הכלכלה שלנו קשה סוד. איננו חובב שאילו עבדנו כך היינו מוציאים את העגלה מן הבוקר. מאידך, היינו צריכים לחפש דרכים אחרות ולכוון את הכסף ולא להכנסת תכונן אותנו. חבר הכנסת לנדמו הזכיר כאן בלעב את ענין היעדר ברור ענין זה עלה למדינה בהרבה סוד כליוני לירות ואין אינו יודע את התועלת שבדבר. אולם, לא רק זאת. אני יכול להזכיר גם את ענין חסרי הבנין. האם חפשונו דרכים כיצד לא לקנות כל כך הרבה חסרי בנין בחו"ל ויחד עם זה לבנות? כמאן, לא גילינו כל אינצ'יטיבה עצמית, דאף לא הרמוניה בין ועדת הכספים ובנינו. תפקידנו היה לדון בבעיה כיצד לעשות את כלכלת הארץ, לפחות לחפ: דרכים.

ולבסוף, אני מאסרף לדברי הערכה במסרו על עבודת היו"ר, עבודת הועדה והמויזה דרה בוועדה.

היו"ר ס. ברור:

הר ו לי גם כן להגיד כמה משהים. קודם כל אני רוצה להתחם להערותיו של חבר הכנסת לביא. ועדת הכלכלה לא פעלה בחלל ריק והיא היתה צריכה להשען על עובדות מסוימת שנאסגרתן קשה היה לה להרוץ. ועובדה יסודית ביותר היא זו שוועדת הכלכלה התרעה על כל שטחי הכלכלה הטפאלים במסדרים מונים, שלא פעם נתגלה לנו ניגוד אינטרסים כיניה וגישה יונה לענינים שבמסלה הן צריכים להיות אחידים. ומהרגע הרג ון, כך נדמה לי, במסתי בזה את דעת ועדת הכלכלה לא פעם בכנסת ובהזדמנויות פוטגיות מונות, כאשר מסדתי דו"ח בקול י רחל על עבודה הפעדה ותמיד מדתי דבר אחד: חסר במסלה סוד לכלכלה. עובדה זו של חוסר נסדר הסרכז את עניני הכלכלה במסלה ומאדמי לקורדינציה בין המסדרים המונים והמלות המונות לדיון בוועד הכלכלה, עתה לבתי אפשר לוועדת הכלכלה להסייע יותר על הענינים מאשר היא נטתה להסייע.

אם אופרים האנו היינו צריכים להיות יוזמים, הרי עובדה היא בכנסת דברים היינו היוזמים מן הדברים המלה לא הגיעו לכנסת. אנו מסרנו את סיכוננו למסלה תמיד. כדי פעם היו גם יחוד ל היו"ר עם מסרד זה או אחר. אילו היינו רוקים לחרוג מהמסגרת ולעשות את עצמו ללברטוריה ולנסות לשנות את פני הכלכלה בארץ, אינו מולי מחברים חבור יפה, אבל אין צא היא נעשה על ה בון כל אותם הרברים המעייים שבכל זאת הספקנו לעשותם.

ועדת הכלכלה יכולה לעסוק בבעיה שני פני הכלכלה בארץ רק לאחר היושבת ועדת המהמים. עומק בזה ומכינה את הדברים. צדק חבר הכנסת פוררר, איננו מנסי טדע, כדי לעסוק בבעיה זו, אריך גם מרד, חבר הכנסת לליא. ועובדה היא שלרבותנו לא עמד אפילו טזכיר, כי לא היה לנו ענין עם יד אחד, כמו לוועדת הכספים, הלא היה לנו ענין עם כמה מרים. על כן, אני חושב, כי יונם קיימה מוביקטיבים ומתובם מתבקשת היינו מסקנה שצריכה להיות מוגת. לני ימות הכנסת דל מסלה לקראת הכנסת המניה. ובמסירה ההצעת חבר הכנסת פוררר היא סיכום אל הועדה, אני מקבל על עממי בראון לערו עבודה זו של סיכום עבודת הועדה על יסוד פל הפרטיכלים שלנו. במספיים עבודה זו מוזמינכם לייכה, גם אם הכנסת לא תב, על גבת מתרנו מה עייתי, יחד עם זאת אני מקבל ההצעת ל חבר הכנסת האיר לנהל סוד עם נשימות הכנסת שהדו"ח הזה יפורסם

בחזרה מטעם הכנסת.

ברגע זה אני רוצה להתייחס בכל זאת לפרק
 שבו התחיל חבר הכנסת ספיר וסיים חבר הכנסת לביא. הינני טרודן בעבודה
 צורית ובעבודה צבורית כל אדם עובר בסיונות שונים. אני רוצה להגיד,
 כי הלכתי בהרגשה די קשה להיות יו"ר ועדת הכלכלה, כי ידעתי שלכל אחד
 מאתנו ייבא עמדה, וכשם שכל אחד מבין שלי יש עמדה מסוימת, כך אני יודע
 שאיש מאתנו לא יוותר על הסקפתו, ולהיות יו"ר ועדה כחבר של מפלגה
 הנשפעת במפוזריות, זה די מפחיד. אם אני מסכים את הנסיון הזה של שנתים
 וחודשיים, עם ההפסקות שהייתי בחו"ל הרי אני רוצה להגיד, כי זהו
 אחד מהנסיונות הטובים והיקרים עבורי. ואם אתם רשמתם קצת לזכותי, אני
 רוצה לרמות הרבה לזכותכם, ואסרתי כבר, באותם 4 רגעים שדברתי בקול ישראל
 על סיכום עבודת ועדת הכלכלה, הרי אסרתי שבשטח החקוקתי גמחנו את כל
 העבודה ועשינו זאת לא כמנשים מאוטרם אמן על כל דבר, אלא עשינו זאת
 לצורך יהיה לנו ויכול לא רק עם הפ שלה אלא גם היועצים המספטיים עוד
 לפני שידענו עם המשלה תקבל דעתנו או לא תקבל. ואם עשינו זאת, הרי זה
 סיכום בזה ויפה לוועדה. אסרתי שאני מביע הוקרה לחברי ועדת הכלכלה על
 שאפשרו את הדבר הזה.

במידה שנתראה בכנסת שניה ובמידה שלא
 נתראה, ידה הפעולה בדרך די גדול ורחב והנסיון הסדור שהיה לנו יאפשר
 לנו גם בסקרים שני רך להיות יריבים לדעת שאנו חברים וצריכים ל סות
 בזמן חברי לפתור בעיות. && אני מודה לכל חברי ועדת הכלכלה על זה שאפשרו
 לי להיות יו"ר הגון ועל זה שיהר &&& עשינו עבודה שאנו יכולים להעביר
 אותה לכנסת השנייה.

אני מודה, כמובן, לא רק לסיבה, אבל
 בעיקר לסיבה, כי היא היתה רוב הזמן אתנו, וליחר הקצר יות דמני ספקס
 לכסור לחן, ולרו אותנו בדיונים ור מו דברים שלא היו כל כך מעצינים
 כמו בועדות אחרות, ואם הנא התקנו בהנבז הדברים, גם אנו מדי פעם
 התקינו עד שעלינו על טביל פסוים של הבנה.

אני מסכם בזה את הישיבה והני הדבר
 את התענה לכתיבת הדו"ח להחלטת הועדה, ואני אענה זאת. אני מקווה שבמסך
 שבועים אלה מזמין את החברים ואמצי להם דרפט אל הדו"ח.

הישיבה נבעלה בשעה 12.30